

Sonet.

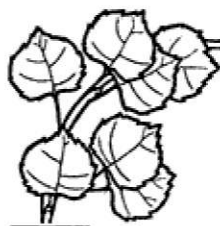
Zapojem ti o hrepeneči skali,
kako nosila je skrivnost višin
pod sponami predjutranjih temin,
dokler je niso žarki obsijali.

Zapojem ti o zori jedva vstali,
ki zlati smeh iz bledih še modrin
razsula je nad gluho bol pečin,
da v iskrah so jim vrhi strepetali.

Ne bom ti pel o skali hrepeneči,
zapojem ti o sebi: nema zver
sem stopal s srdom kroginkrog po ječi.

In tebe pel bom, Laž mogočna, ker
si dala duši moji sen o sreči,
kot solnce skalam luč skozi vesmir!

Vladimir Levstik.

In pognala se je raz postelj na šibke noge ter se opotekla proti iztrganemu, medlo plamenečemu sijaju. A ni se mogla vzdržati; v hipu jo je pahnilo zviška proti tlom, da je pádla s trdim padcem na obraz.

Prsi so zadele ob navpik štrleč kamen, ki je sijal ob njem iztrgani srčni žar. V usta so ji stopile sladke pene; zaslutila je, da ji privre zdajpazdaj tok krvi iz njih kot zadnjič gori v zasneženem lazú. Obrnila je polagoma glavo kvišku; za hip so ji na široko izpregledale oči in se zastirale v radostnem, sanjavem smehljaju.

Glej, — izpod skelečih jo grudi vstaja in se dviga v solnčne žarke — iztrgani, zavrženi žar srca in ž njim se druží enak plamen, ki je vstal ravno tam, ali sedaj prav kot iz srede razbolelih prsi. In oba plamena švigata više in više in zdajci sta se strnila, spojila, . . . in — ah, bilo je, kot da se je utrníla kvišku skozi črni strop ena sama žarno plameneča zvezda in ugasnila nad njim. —

S o n e t.

Obstal je čas pred mano sredi poti
kot temen konjik, z zemljo obkopan,
prirasle ure sodbi so na dlan
in so strmé povesele peroti.

In to je zdaj nikdar prekinjen dan,
odkar s skrivnostjo si prišla naproti
in dala si željá molčeči zmoti
in snažnim njivam duše — cvetje sanj.

Pa zdaj si mimo. In megla se roga
objemom praznim, gluhim bolečinam,
ponos pregrešeni sreblje lastno kri.

Kamenitim uram se ne gane noga . . .
Daj, Jozve moj! — povelje že višinam:
Zmagala si, — zakaj bridkost stoji? —

Vladimir Levstik.

Sonet.

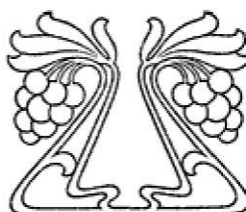
Kdo vas je gledal, sanje moje sreče?
Kdo te je slišal, struna harmonij?
Kdo slutil uro, ko si s čudeži
razsula burjam rože hrepeneče?

Kdo te je klical, demon, iz noči?
Bolest! Kdo ti odpiral stroge ječe,
kdo ti je kopje naostril žareče,
da mukam konca in oddiha ni?

Za blagor terja duša mi višine . . .
V meglah sloni nebo; njega tišine
ne moti dih, ne ptičev klic, ne grom.

A kadar krikne srd: Obup! — z viharja
grohotom bešnim vès svèt odgovarja:
— Bil sem s teboj! In sem, haha! In bom! —

Vladimir Levstik.

trdo! In če si še kdaj pogledava iz oči v oči, ne bodi sovraštva nad nama!"

Ponudila nama je roko in je gledala v tla.

„Če si še kdaj pogledamo iz oči v oči . . . tam na koncu . . . na koncu te ravne ulice . . . pa si pogledajmo z veseljem in prijaznostjo!"

Mene je stresel mraz, ko sem ji stisnil roko, in čudno težko mi je bilo pri srcu; ampak kar je zapisano, je zapisano, kakor je sojeno, je sojeno.

Spremila sva jo do duri. Tako smo šli mimo ogledala, pogledali smo in smo prebledeli vsi trije. Vsi trije smo stali tam, vsi trije upognjeni, oči temne, vdrte, lica upala do kosti . . . vsi trije obsojeni . . .

Odpri zapisnik zdaj, omoči pero! Zakaj: kar je zapisano, je zapisano, kakor je sojeno, je sojeno . . . ne popravlja zapisnika!

Še teden dni je do Božiča!

Sonet.

Še več ko misli v duši osameli
je zvezd na krilu mehkega neba,
visokih zvezd . . . Njih svit na cesti beli
hiti v polnoč. Do njih? Ne ve, ne zna.

Glej, ti si luč, kot luč med njih krdeli,
in jaz sem cesta, kdovekje doma,
in romam tja, kjer čistost trepeta
kot tvoja v vedrih glorijah nad čeli.

Zato ti služim v mislih dan in noč
ko sto želja mi bol ločitve žanje,
in vem: če tiho splule bi nad vrta

vse tvoje modre sanje v zvezd obroč,
tako z višin bi se čudile nanje,
kot je od lica večnih solnc do smrti.

Vladimir Levstik.

„O domovini . . . Tako težko mi je nocojšnjo noč, gospod.
V tujini! In tako sam!“

Povesil je glavo na prsi. Vzdihtil je pridušeno; močno telo
mu je nalahko vzdrhtelo, kakor bi ga bilo zelo zazeblo ali kakor
bi bil dušil s silo jok.

Resnično, svetonočno delo bi bilo, tolažiti ga. A nisem mogel.
Sklonil sem glavo tudi jaz. Ker tudi vse moje gorje, ki ga čutim
nocoj kakor vse leto ob nobenem dnevi, v nobeni noči ne tako
bridko in pekoče, ima vir in konec v tem dvojem: V tujini in
— sam . . .

V tujini in sam v ti blagoslovljeni, najčudovitejši noči . . . o
sveta noč, prežalostna noč . . .

Sonet.

Čigava Indija? Čigav Bagdad?
Kdo strelja naj, obeša v Teherani?
Kdo nadzoruj moritve po Balkani?
Kam z zlatim ključem carigrajskih vrat?

Razpregel zemljevid je diplomat:
tovorov polni, glej, vsi oceani,
zakladov nakopičenih pristani —
Komu zemljé in morja blagodat?

I jaz razganem pred seboj papirje:
glej — rodna zemlja, naša draga prst!
Ko drugi se borijo za vsemirje,

boš rod, ki bivaš tod, boš v duši čvrst?
O, kaj bo z vami, vi mejniki štirje,
Celovec, Maribor, Gorica, Trst?

7./VI. 1908.

Oton Zupančič.

